OʻZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

60530100 - Kimyo bakalavriat ta'lim yo'nalishining

MALAKA TALABI

Toshkent-2024

Scanned with CamScanner

ISHLAB CHIQILGAN VA KIRITILGAN:

Mirzo Ulugʻbek nomidagi Oʻzbekiston Milliy universiteti Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti

TASDIQLANGAN VA AMALGA KIRITILGAN:

Oʻzbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligining 2024 yil «25» _____ dagi 218 - sonli buyrugʻi bilan.

JORIY ETILGAN:

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi.

Mazkur Malaka talablari "Oliy ta'lim davlat ta'lim standarti. "Asosiy qoidalar", "Oliy ta'lim davlat ta'lim standarti. Oliy ta'lim yo'nalishlari va mutaxassisliklari klassifikatori", O'zbekiston Respublikasi Milliy va tarmoq malaka doiralari (ramkasi), kasbiy standartlar va kadrlar buyurtmachilari takliflariga muvofiq ishlab chiqilgan va rasmiy me'yoriy-uslubiy hujjat hisoblanadi.

Oʻzbekiston Respublikasi hududida Malaka talablarini rasmiy chop etish huquqi Oʻzbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligiga tegishlidir.

MUNDARIJA

T/r		bet		
1.	Umumiy tavsifi	4		
1.1.	Qoʻllanish sohasi	4		
1.1.1.	. Malaka talabining qoʻllanilishi			
1.1.2.	Malaka talabining asosiy foydalanuvchilari			
1.2.	Kasbiy faoliyatlarning tavsifi	4		
1.2.1.	Kasbiy faoliyatning sohalari	4		
1.2.2.	Kasbiy faoliyatlarning obyektlari	4		
1.2.3.	Kasbiy faoliyatlarning turlari	4		
1.2.4.	Kasbiy vazifalar	5		
2.	Kasbiy kompetensiyalarga qoʻyiladigan talablar	7		
3.	Amaliyotlarga qo'yiladigan talablar	8		
4.	Fanlar katalogining tuzilishi	9		
	Bibliografik ma'lumotlar	10		
	Kelishuv varagʻi	11		

1. Umumiy tavsifi

60530100 - Kimyo ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar tayyorlash kunduzgi va kechki ta'lim shakllarida amalga oshiriladi. Barcha ta'lim shakllari bo'yicha o'qitish kredit-modul tizimi asosida tashkil qilinadi. Kunduzgi ta'limda bakalavriat dasturining me'yoriy muddati 4 yil.

1.1. Qoʻllanish sohasi

1.1.1. Malaka talabining qo'llanilishi.

Malaka talablari 60530100 — Kimyo ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar tayyorlovchi barcha oliy ta'lim muassasalari uchun talablar majmuini ifodalaydi.

1.1.2. Malaka talablarining asosiy foydalanuvchilari:

Mazkur ta'lim yo'nalishi bo'yicha malaka talablari, o'quv reja va fan dasturlarini ishlab chiqish va yangilash, ular asosida o'quv jarayonini samarali amalga oshirish uchun mas'ul hamda o'z vakolat doirasida bitiruvchilarning tayyorgarlik darajasiga javob beradigan oliy ta'lim muassasasining boshqaruv xodimlari (rektor, prorektorlar, o'quv bo'limi boshlig'i, dekanlar va kafedra mudirlari) va professor-o'qituvchilari;

ta'lim yo'nalishining o'quv rejasi va fan dasturlarini o'zlashtiruvchi oliy ta'lim muassasasining talabalari;

bakalavriat bitiruvchilarining tayyorgarlik darajasini baholashni amalga oshiruvchi Davlat attestatsiya komissiyalari;

ta'limni boshqarish bo'yicha vakolatli davlat organlari;

oliy ta'lim tashkilotlarini moliyalashtirishni ta'minlovchi organlar;

oliy ta'lim tizimini akkreditatsiya va sifatini nazorat qiluvchi vakolatli davlat organlari;

kadrlar buyurtmachilari va ish beruvchi tashkilot va korxonalar;

oliy ta'lim muassasalariga o'qishga kirayotgan abituriyentlar, ularning ota-onalari va boshqa manfaatdor shaxslar.

1.2. Kasbiy faoliyatlarning tavsifi.

1.2.1. Kasbiy faoliyatining sohalari.

Fan sohasidagi bakalavriat ta'lim yo'nalishi bo'lib, umumiy o'rta, o'rta maxsus va professional ta'lim muassasalarida kimyo fanlarini o'qitish, O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi va tarmoq ilmiy tadqiqot institutlari, davlat boshqaruvi organlari, umumiy o'rta, o'rta maxsus, professional ta'limning davlat va nodavlat muassasalarida kompleks masalalarni yechish bilan bog'liq kasbiy sohalar majmuasini qamrab oladi.

Kimyo sohasi bo'yicha fan, texnika va texnologiyalarning zamonaviy yutuqlari, kadrlar buyurtmachilari talablaridan kelib chiqqan holda bakalavrlarning kasbiy faoliyat sohalariga qo'shimcha va o'zgarishlar kiritilishi mumkin.

1.2.2. Kasbiy faoliyatlarning ob'ektlari:

Oʻzbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi, kimyoviy, ekologik, metallurgiya va farmatsevtsika soxa ilmiy tekshirish birlashmalarida; umumiy oʻrta, oʻrta maxsus, professional ta'lim muassasalarida; ishlab chiqarishning analitik laboratoriyalari, SSV, FVV, Bojxona Qumitasi laboratoriyalarda; ishlab chiqarish korxonalarida; davlat boshqaruvi organlari, oʻrta, oʻrta maxsus kasbiy talimning davlat va nodavlat muassasalarida kompleks masalalarni yechish.

Yoʻnalish boʻyicha fan, texnika va texnologiyalarning zamonaviy yutuqlari, kadrlar buyurtmachilari talablaridan kelib chiqqan holda bakalavrlarning kasbiy faoliyat ob'ektlariga qoʻshimcha va oʻzgarishlar kiritilishi mumkin.

1.2.3. Kasbiy faoliyatlarning turlari:

- · ilmiy-tadqiqot;
- pedagogik (umumiy o'rta va professional ta'lim mussasalarida) faoliyat
- · tashkiliy-boshqaruv;
- · ishlab chiqarish

Yo'nalish bo'yicha fan, texnika va texnologiyalarning zamonaviy yutuqlari, kadrlar buyurtmachilari talablaridan kelib chiqqan holda bakalavrlarning kasbiy faoliyat turlariga qo'shimcha va o'zgarishlar kiritilishi mumkin.

1.2.4. Kasbiy vazifalar.

60530100-Kimyo ta'lim yo'nalishi bo'yicha Milliy malaka ramkasining 6-malaka darajasi hamda bakalavr kasbiy faoliyatlarining sohalari, ob'ektlari va turlariga muvofiq, bakalavriat bitiruvchisi quyidagi kasbiy vazifalarni bajarishga qodir bolishi lozim:

Ilmiy-tadqiqot faoliyatida:

kimyo fani sohasiga oid ilmiy-tadqiqot ishlarini tashkil etish hamda ilgʻor ilmiy-tadqiqot natijalarni va ishlanmalarni amaliyotga tatbiq etish boʻyicha faoliyat olib borish qobiliyatiga ega boʻlish

ilmiy va amaliy tadqiqotlar olib borish, kimyoviy jarayonlarning matematik modellarini ishlab chiqish, tajriba natijalarini qayta ishlash hisoblarining algoritmlari hamda matematik va dasturiy ta'minotini ishlab chiqish, ular asosida ilmiy asoslangan xulosalar qilish;

yo'nalishga oid respublika va xorijda chop etilgan ilmiy manbalarni o'rganish;

ilmiy-tadqiqot ishlarini tashkil etishda, kimyoviy tajribalarni qoʻyishda va ularni bajarishda bevosita ishtirok etish;

tanlangan mavzu yoki topshiriq boʻyicha ilmiy-texnikaviy ma'lumotlarni yigʻish, ishlov berish, tahlil qilish va olingan ma'lumotlarni tizimlashtirishda ishtirok etish;

kimyo sohasidagi ilmiy-tadqiqot natijalarini va ishlanmalarni amaliyotga tadbiq etishda qatnashish qobiliyatiga ega bo'lishi lozim.

kimyo sohasiga oid chuqur nazariy bilimlarga ega boʻlishi, zamonaviy tadqiqotlarni oʻtkazish uchun nazariy masalalarni quyishni;

kimyo laboratoriyasida mavjud asbob uskunalarni ishlata bilishi, ularni ish jarayoniga qoʻllashni;

ilmiy va ilmiy-uslubiy faoliyat turlari boʻyicha axborot-resurs kataloglarini tuzish va ulardan foydalanishni bilishi kerak;

Pedagogik (umumiy o'rta va professional ta'lim tizimida) faoliyatda:

oʻquv jarayonini rejalashtirish: DTS va OʻD larining maqsadlariga muvofiq oʻquv reja ishlab chiqish, oʻquvchilarning extiyojlari va qiziqishlaridan kelib chiqib oʻquv dasturlarini moslashtirish, darsning aniq maqsad va natijalariga koʻra dars rejasini ishlab chiqish, differensial yondashuv asosida dars shakllari va usullarini rejalashtirish, oʻquv, namoyish va tarqatma materiallardan fovdalanishni rejalashtirish;

ta'lim samaradorligini ta'minlash: dars maqsadlariga ko'ra o'quvchilar imkoniyatidan kelib chiqib vazifalarni belgilash, dars mavzusiga mos namoyish va tarqatma materiallardan foydalanish, darsda vaqt taqsimotini to'g'ri rejalashtirish, ta'lim jarayonida AKTdan unumli foydalanish, o'quvchilarning o'zlashtirish natijalariga ko'ra darsni tashkil etish va ta'lim berishdagi yondashuvlarning samaradorligini tahlil qilish, o'quvchilarning ta'limiy maqsadlari va yosh xususiyatlariga mos keladigan o'qitish usullari va yondashuvlarni tanlash, o'qitishning faol usullaridan foydalanish, o'quvchilarning asosiy kompetensiyalari va hayotiy ko'nikmalarini rivojlantirishga yo'naltirilgan usullardan foydalanish, o'quvchilarning jamoaviy va loyixaviy ishlarini tashkil etisho'z-o'zini nazorat qilish ko'nikmalaridan foydalanish, o'quvchilarga differensial yordam berish, nazariya va amaliyot uyg'unligini ta'minlash, o'quvchilarni mustaqil fikrlash imkoniyatini yaratish, darsda motivatsiyaga erishish, sinfda samarali muloqotga erishish;

oʻzlashtirishni baholash va qayta aloqani taqdim etish: ta'lim natijalarini baholash uchun turli usul va vositalardan foydalanish, ta'lim natijalarini diagnostika qilish uchun turli usul va vositalardan foydalanish, ta'lim natijalarini taxlil qilish, dars rejasi va usullarini moslashtirishda tahlil natijalaridan foydalanish, baholash mezonlarini bilishi va amalda qoʻllay olishi, mavjud muammolarni aniqlay olishi va taxlil qilish

tarbiyaviy faoliyatni tashkil etish: tarbiyaviy ishlarning zamonaviy, interaktiv shakl va usullarini mashgʻulot hamda sinfdan tashqari ishlarda qoʻllash, tarbiyaviy ishlarda oʻquvchilarning jinsi, yoshi, madaniy va individual xususiyatlarini inobatga olishi, ta'lim muassasasining ustavi va ichki tartib qoiadalariga muvofiq oʻquvchilar uchun aniq odob-axloq qoidalarini oʻrnatish, ijtimoiy sogʻlom muxitni yarata olish, oʻquvchilarda kognitiv faollik, mustaqillik, tashabbuskorlik, ijodkorlik fuqarolik pozitsiyasi, mehnatga layoqati, sogʻlom va xavfsiz turmush tarzi madaniyatini rivojlantirish

xavfsiz rivojlantiruvchi ta'lim muhitini yaratish va ta'minlash: O'quvchilar orasida o'zaro hurmat muhitini yaratish, o'quvchilarga sinf hayotida teng imkoniyatlar yaratsa, nizoli vaziyatlarda optimal yechimli qaror chiqara olishi, o'quvchilar bilan individual ishlar olib borishi, zamonaviy ommaviy axborot vositalari dunyosida xavfsiz ishlashga yordam bera olish;

o'z-o'zini rivojlantirish va kasbiy o'sish: muntazam malaka oshirish kursaridan o'tish, fanga oid adabiyotlar bilan tanishib, yangi bilimlarni amaliyotda qo'llash, kasbiy faoliyat yuzasidan seminar va treninglarda ishtirok etish hamda tashkil etish, o'zaro darslarda qatnashish, darslarni tahlil qilish, ochiq darslar o'tkazish, kasbiy faoliyatda kerakli o'zgarishlarni amalga oshirish;

hamkasblar va ta'lim oluvchilarning ota-onalari (ularning o'rnini bosuvchi shaxslar) bilan hamkorlik o'rnatish: o'quvchilarning ota-onalarini (ularning o'rnini bosuvchi shaxslarni) ta'lim jarayoniga maktab hayotiga jalb qilish, o'quvchilarning ota-onalarini (ularning o'rnini bosuvchi shaxslarni) o'quvchilarni rivojlanishi va ta'lim muhiti to'g'risida qaror qabul qilishda ishtirok etishga jalb etish, tarbiyaviy muammolarni hal qilishda va o'quvchilarni hayotga tayyorlashda boshqa pedagogik xodimlar va mutaxassislar, jamoat tashkilotlari va bo'limlari (Yoshlar ittifoqi) bilan hamkorlik qilish;

Tashkiliy-boshqaruv hamda ishlab chiqarish faoliyatida:

fuqarolik jamiyatining dolzarb masalalarini bilishi, Oʻzbekistonning taraqqiyot strategiyasiga asoslangan faol hayotiy nuqtai nazarga ega boʻlishi;

dunyoqarash bilan bogʻliq falsafiy bilimlarga tizimli ega boʻlishi, mustaqil tahlil qila

olishi, kasbiy faoliyatida ularni hisobga ola bilishi;

Vatan tarixini bilishi, ma'naviy milliy va umuminsoniy qadriyatlar masalalari yuzasidan o'z fikrini bayon qila olishi va ilmiy asoslay bilishi, milliy istiqlol g'oyasiga asoslangan faol hayotiy nuqtai nazarga ega bo'lishi;

xorijiy tillardan birida kasbiy faoliyatiga oid xujjatlar va ishlar mohiyatini tushunishi, tabiiy ilmiy fanlar boʻyicha kasbiy faoliyati doirasida zaruriy bilimlarga ega boʻlishi hamda ulardan zamonaviy ilmiy asosda xayotda va oʻz kasb faoliyatida foydalana bilishi;

axborot yigʻish, saqlash, qayta ishlash va ulardan foydalanish usullarini egallagan boʻlishi, oʻz kasbiy faoliyatida mustaqil asoslangan qarorlar qabul qila olishi;

tegishli bakalavriat yoʻnalishi boʻyicha raqobotbardosh umumkasbiy tayyorgarlikka ega boʻlishi;

yangi bilimlarni mustaqil egallay bilishi, oʻz ustida ishlashi va mehnat faoliyatini ilmiy asosda tashkil qila olishi;

sohaga oid innovatsiyalarni amaliyotga tatbiq qilishni tashkil etish;

ijrochilar jamoasi ishini tashkil qilish;

fikrlar har xil bo'lgan sharoitda boshqaruv qarorini qabul qilish; nazorat qilish va amalga oshirilgan ishlarning natijalarini baholash;

bajarayotgan faoliyati boʻyicha ish rejasini tuzish, nazorat qilish va amalga oshirilgan ishning natijalarini baholash;

mehnat jarayonida xavfsizlikni ta'minlash bo'yicha metodika va tadbirlarni ishlab chiqish va amalga oshirish qobiliyatiga ega bo'lishi;

atrof-muhitni muhofaza qilish va mehnat xavfsizligi talablariga mos kelishi borasida ishlab chiqarish jarayonlarini nazorat qilish;

sogʻlom turmush tarzi va unga amal qilish zaruriyati toʻgʻrisida ilmiy tassavvur hamda e'tiqodga, oʻzini jismoniy chiniqtirish oʻquv va koʻnikmalariga ega boʻlishi;

namunaviy texnologik jarayonlarni ishlab chiqish va ularni qo'llash;

pullik ta'lim xizmatlarini tashkil etish va amalga oshirish;

ixtisoslikka mos mavzu boʻyicha turli xizmatlarni koʻrsatish qobiliyatiga ega boʻlishi lozim.

2. Kasbiy kompetensiyalariga qoʻyiladigan talablar

davlat siyosatining dolzarb masalalarini bilishi, ijtimoiy-iqtisodiy muammolar va jarayonlarni mustaqil tahlil qila olish;

mantiqiy fikrlashni rivojlantirish, toʻgʻri xulosa chiqarish, ilmiy madaniyatni

shakllantirish;

xorijiy tillardan birida kasbiy faoliyatiga oid hujjatlar va ishlar mohiyatini tushunishi, tabiiy ilmiy fanlar bo'yicha kasbiy faoliyati doirasida zaruriy bilimlarga ega bo'lishi hamda ulardan zamonaviy ilmiy asosda kasb faoliyatida foydalana bilish;

axborot texnologiyalarini kasbiy faoliyatida qoʻllay bilishi, axborotlarni yigʻish, saqlash, qayta ishlash va ulardan foydalanish usullarini egallagan boʻlishi, faoliyatida mustaqil

asoslangan qarorlar qabul qila olish;

yangi bilimlarni mustaqil egallay bilishi, oʻz ustida ishlashi va mehnat faoliyatini ilmiy

asosda tashkil qila olish;

ta'lim yo'nalishi ixtisoslik fanlarni o'rganish va chuqur egallash uchun zarur bo'lgan fundamental umumkasbiy bilimlarni, amaliy ko'nikma va uquvlarni shakllantirishi; ta'lim yo'nalishiga muvofiq kasb faoliyati sohalarida erishilgan asosiy yutuqlar, muammolar va ularning rivojlanish istiqbollari haqida tasavvur hosil qilishi;

ta'lim yo'nalishiga muvofiq kasb faoliyati sohalarida erishilgan asosiy yutuqlar,

muammolar va ularning rivojlanish istiqbollari haqida tasavvur hosil qilishi;

noorganik kimyo kimyoviy elementlar, yadro reaksiyalari, elementlar sintezi, kimyoviy elementlar davriy jadvalining tuzilishi, kimyoviy elementlar xossalarining davriyligi, kaynosimmetriya nazariyasi

analitik kimyo, analizni umumiy nazariy asoslari; kimyoviy analizning metrologik asoslari: asosiy metrologik tushunchalar va tavsiflar: oʻlchash, oʻlchash usullari va asboblari, analizdagi xatoliklar klassifikatsiyasi: sistematik, tasodifiy, qoʻpol, absolyut va nisbiy xatoliklar;

fizikaviy kimyo. kimyoviy muvozanatlarni termodinamik tavsiflash, eritmalarning zamonaviy nazariyalari, kimyoviy kinetika va kataliz nazariyalari, mexanizmlari va qonuniyatlari, klassik, kimyoviy, statistik va nomuvozanat termodinamikani turli jarayonlarga qoʻllash

organik kimyo izomeriya hodisasi, organik birikmalarning tuzilish nazariyasi, izomeriyaning turlari, organik birikmalarning sinflanishi, radikal, elektrofil va nukleofil reaksiyalar, organik birikmalarda boradigan reaksiyalarning mexanizmi, organik birikmalar nomenklaturasi:

fizikaviy tadqiqot usullari optik spektroskopiya, radiospektroskopiya, va mass spektrometriyaning asoslarini va ularni sifat hamda struktur analizlarda ishlatilishini bilishi

kimyo oʻqitish metodikasini bilishi kimyo fani boʻyicha zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalardan foydalanib dars mashgʻulotlarini oʻtkazishi

kimyoviy birikmalar tuzilishini modellashtirish, kvant kimyoviy hisoblashlar orqali

modda tuzilishi haqidagi ilmiy tasavvurlarni shakllantirishi;

polimerlar sintezi, polimerlarning fizik-kimyosi, polimer eritmalari nazariyasi, polimerlar strukturasi va fizik-mexanik xossalari, polimerlarning kimyoviy xossalari, polimerlar destruksiyasi va ularni stabillash, yuqori molekulyar birikmalar kimyosining hozirgi zamon yutuqlari xaqida tasavvurga ega boʻlish;

aminokislotalar, peptidlar va oqsillarning fizik-kimyoviy xossalari, kimyoviy va fazoviy tuzilishini aniqlash usullari; uglevodlar, tuzilishi, xossalari; nuklein kislotalar, tuzilishi, xossalari

va biologik roli; quyi molekular bioregulatorlar to'g'risida tushunchalar

kolloid kimyo fani vazifalari, tadqiqot usullari, kolloid-kimyoviy nazariyalar, kolloid sistemalarning xosil boʻlish mexanizmlari;

kompleks birikmalar, turlari, izomeriyasi bogʻlanishlar tabiati, fizik kimyoviy xossalarini

kimyoviy texnologik jarayonlar, kimyoviy reaktorlar, xom-ashyo va uni boyitish,qora va rangli metallurgiya, mineral tuzlar va oʻgʻitlarni sanoatda olish, mineral kislotalar ishlab chiqarish usullari, sement va boshqa silikatlarni olish usullari, polimerlarni sanoatda olish usullari, polimer materiallarni qayta ishlash usullari;

umumiy oʻrta, oʻrta maxsus professional ta'lim tizimining ta'lim muassasalarida kimyo fanlari boʻyicha zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanib dars mashgʻulotlarini oʻtkazish

umumiy pedagogika nazariyasi, oʻqitish jarayoni, oʻqitishning ta'limiy, tarbiyaviy va rivojlantiruvchi vazifalari; ta'limda ilmiylik, izchillik, muvofiqlik, ijodiylik va boshqa prinsiplar; ta'lim jarayonida motivatsiya; ta'lim metodlari, vositalari va texnologiyalari; umumiy va xususiy metodlar; umumiy pedagogik texnologiyalar; ta'lim tizimini boshqarish; pedagogik mahorat; umumiy psixologiya: umumiy psixologiyaning sohalari. yosh va pedagogik psixologiya: ta'limni va bilimlarni oʻzlashtirishni boshqarish psixologiyasi; ta'lim va aqliy taraqqiyot; tarbiya metodlari va formalari; boʻlgʻusi oʻqituvchi shaxsi sifatlari; pedagogik qobiliyat: nazariya va amaliyot haqida bilim berishi borasida ilmiy bilimlar, amaliy mahorat va koʻnikmalariga ega boʻlishi kerak.

3. Amaliyotlarga qoʻyiladigan talablar.

Malaka amaliyoti – umumkasbiy va ixtisoslik fanlaridan nazariy bilimlarni mustahkamlash va amaliy (ishlab chiqarish) jarayonlari bilan uygʻunlashtirish, tegishli amaliy koʻnikmalar, kompetensiyalar va malakalarni shakllantirishga qaratiladi;

Ta'lim yo'nalishi bo'yicha quyidagi amaliyotlar o'tkaziladi:

- 1. O'quv tanishuv amaliyoti;
- 2. Ishlab chiqarish amaliyoti;
- 3. Pedagogik amaliyot;
- 4. Bitiruv oldi amaliyoti.

4. Fanlar katalogining tuzilishi:

T.r.	Fanning malakaviy kodi	Oʻquv fanlari, bloklar va faoliyat turlarining nomlari	Umumiy yuklamaning hajmi, soatlarda	Kredit miqdori	Fan oʻtiladigan semestr
1.00		Majburiy fanlar	5160	172	
1.01	OMF11208	Oliy matematika	240	8	1,2
1.02	O'YT1104	O'zbekistonning eng yangi tarixi	120	4	1
1.03	FAL1204	Falsafa	120	4	2
1.04	O'RT1204	Oʻzbek (rus) tili	120	4	2
1.05	KIT1104	Kimyo tarixi	120	4	1
1.06	UPS11206	Umumiy psixologiya	180	6	1,2
1.07	DIN1404	Dinshunoslik	120	4	4
1.08	UPE13407	Umumiy pedagogika	210	7	3,4
1.09	MAM1204	Mediasavodxonlik va axborot madaniyati	150	5	2
1.10	UMF11210	Umumiy fizika	300	10	1,2
1.11	NOK11213	Noorganik kimyo	390	13	1,2
1.12	KBK1304	Kompleks birikmalar kimyosi	120	4	3
1.13	ITGT1704	Inklyuziv ta'lim. Gospital pedagogika	120	4	7
1.14	KKM1304	Kimyoda kompyuter modellashtirish	120	4	3
1.15	FTU1405	Fizikaviy tadqiqot usullari	150	5	4
1.16	ANK13412	Analitik kimyo	360	12	3,4
1.17	FZK13412	Fizikaviy kimyo	360	12	3,4
1.18	MDT1306	Modda tuzilishi	180	6	3
1.19	UTT1704	Uzluksiz ta'limdagi tendensiylar va zamonaviy yondashuvlar	120	4	7
1.20	BOK1506	Bioorganik kimyo	180	6	5
1.21	ORK15612	Organik kimyo	360	12	5,6
1.22	YMB15610	Yuqori molekulyar birikmalar kimyosi	300	10	5,6
1.23	KOK1506	Kolloid kimyo	180	6	5
1.24	KO'M16710	Kimyo oʻqitish metodikasi	300	10	6,7
1.25	KMT1708	Kimyoviy texnologiya	240	8	7
2.00		Tanlov fanlar	960	32	
2.00		Tanlov fanlar	960	32	4,5,6,7
	alifikatsiya		yo fani oʻqituvchisi		
		Jami	6120	204	
	1/1	Malakaviy amaliyot	840	28	2,4,6,8
		Yakuniy davlat attestatsiyasi	240	8	8
	-	HAMMASI	7200	240	

^{*} Ta'lim yo'nalishlarining o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olgan holda malaka amaliyoti ta'lim jarayonining tegishli qismida uzluksiz 15 hafta hajmida belgilanadi. 15 haftalik malaka amaliyoti ma'lum bir semestrga to'liq hajmda qo'yilgan taqdirda fanlar katalogida ushbu semestrda o'quv fanlar mashg'ulotlari belgilanmasligi lozim (Masalan, malaka amaliyoti to'liq 6-semestrga qo'yildi, bu holda fanlar katalogining 6-ustunida bironta o'quv fani qatorida 6-semestr qayd etilmaydi. 6-semestr faqat "Malaka amaliyoti" qatorida ko'rsatiladi).

^{*} tanlov fanlarda Oʻzbek (rus) tili fanidan keyin postrekvizit fani sifatida Davlat tilida ish yuritish fani kiritiladi.

Bibliografik ma'lumotlar

UDK: 002-651.1/7 Guruh T 55

OKS 01.040.01

Tayanch so'zlar:

Kasbiy faoliyat turi, kompetensiya, ta'lim yo'nalishi, kasbiy faoliyat obyekti, kasbiy faoliyat sohasi, bakalavriatning asosiy o'quv rejasi va o'quv dasturlari, profil, o'qib-o'rganish natijalari, tarmoqlar va sohalar, malaka talablari, bakalavriatning o'quv jarayoni, mustaqil ta'lim, malaka amaliyoti, attestatsiya, ishlab chiqarish, bitiruv malakaviy ishi, davlat attestatsiyasi, o'quv fanlari bloki, oliy ta'lim muassasasi, ta'lim jarayoni, boshqaruv jarayoni, loyihalash, ilmiy tadqiqot jarayoni, pedagogik texnologiyalar, kredit-modul tizimi, bakalavr, magistr, o'quv reja, o'quv dasturi

Ishlab chiquvchilar, kelishilgan asosiy turdosh oliy ta'lim muassasalari hamda kadrlar iste'molchilari

ISHLAB CHIQILGAN:

Mirzo Ulugʻbek nominagi Oʻ Rektor	T.Madjidov
M.O'.	
Nizomiy nomidagi Foshkent d Rekto	avlat pedagogika universiteti . Qirgʻizboyev
M.Oʻ.	IILDI:
Oʻzbekiston Respublikasi	O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan ya innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy ta'limini rivojlantirish tadqiqotlari markazi	Maktabgacha va maktab ta'lim vazirligi huzuridagi Respublika ta'lim/narkazi
Direkton DA M/Boltabayev	Direktor Sh. Xudayqulov
M.O. O. John M.O.	2024 yil «»
Guliston davlat universiteti	Chirchiq dividat pedagogika universiteti
Rektor M. Xodjiyev	Berror G.Muxamedov
MO	MAZIALIGI AN ANZIALIGI AND ANZIALIGI ANZIALIZI ANZIALI
OʻzR FA Umumiy va noorganik kimyo instituti .	OʻzR FA Bioorganik kimyo instituti
Direktor Stary A.Ibragimov	Direktor A.To'rayev
202-yil «» M.Oʻ.	M.O'.

Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy universiteti 60530100 - Kimyo ta'lim yo'nalishi bo'yicha malaka talablari va o'quv rejasining ishlab chiquvchilar, turdosh oliy ta'lim muassasalari va asosiy kadrlar iste'molchilari o'rtasida

KELISHUV DALOLATNOMASI

2024 vil Toshkent sh.

Biz quyida imzo chekuvchilar -Guliston davlat universiteti rektori M. Xodjiyev, Chirchia davlat pedagogika universiteti rektori G.Muxamedov, O'zbekiston Respublikasi Akademiyasi Umumiy va noorganik kimyo instituti direktori A.Ibragimov, Oʻzbekiston Respublikasi Fanlar Akademiyasi Bioorganik kimyo institut direktori A.To'rayev, O'zbekiston Milliy universiteti rektori I.Madjidov, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti rektori A. Qirg'izboyev birgalikda O'zMUda ishlab chiqilgan quyidagi bakalavriat ta'lim yo'nalishining malaka talablari va o'quv rejasi mazmuni bilan tanishib chiqib, kelishuv haqida ushbu dalolatnomani tuzdik:

60530100 - Kimyo ta'lim yo'nalishi malaka talablari hamda o'quv rejani ishlab chiqilishida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 8 oktyabrdagi "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi 5847-son farmoni, 2017 yil 20 apreldagi "Oliy ta'lim tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida" PQ-2909-son, 2017 yil 27 iyuldagi "Oliy ma'lumotli mutaxassislar tayyorlash sifatini oshirishda iqtisodiyot sohalari va tarmoqlarining ishtirokini yanada kengaytirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-3151-son, 2018 yil 5 iyundagi "Oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini oshirish va ularning mamlakatda amalga oshirilayotgan keng qamrovli islohotlarda faol ishtirokini ta'minlash bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-3775-son, hamda O'zR OTFIVning 2023 yil 9 iyundagi "Oliy ta'limning me'yoriy-uslubiy hujjatlarini ishlab chiqish jarayonini takomillashtirish to'g'risida"gi 259-sonli hamda O'zR OTFIVning 2024 yil 20 maydagi "O'z DSt 3557:2021 "Oliy ta'limning davlat ta'lim standarti. Oliy ta'lim yo'nalishlari va mutaxassisliklari klassifikatori" O'zbekiston Respublikasining Davlat standartiga o'zgartirish va qo'shimchalar kiritish to'g'risida"gi 168sonli buyruqlari, oliy ta'lim sohasini tartibga soluvchi boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlar, shuningdek, xalqaro talablarga asoslangan.

Mazkur malaka talablari va o'quv rejalarining ishlab chiqilishida asosiy kadrlar iste'molchilari tomonidan qo'yilgan talablar ham inobatga olingan.

Ta'lim yo'nalishi bo'yicha malaka talablari o'quv reja va fan dasturlari xamda boshqa hujjatlarni yaratish uchun asos bo'lib hisoblanadi.

Ishlab chiqilgan malaka talablari va o'quv rejani o'rnatilgan tartibda tasdiqqa tavsiya

etish mumkin.

Guliston davlat universiteti rektori

M. Xodjiyev

Chirchiq davlat pedagogika universiteti rektori

G.Muxamedov

O'zR FA Umumiy va noorganik kimyo

instituti direktori

rektori

Ibragimov

O'zR FA Bioorganik kimyo institut direktori

Terrayev

O'zbekiston Milliy universiteti

Madjidov

Nizomiy nomidagi Toshkent davlat

pedagogika universiteti rektori

A. Oirg'izboyev

Mirzo Ulugʻbek nomidagi Oʻzbekiston Milliy universitetida ishlab chiqilgan 60530100 – Kimyo bakalavriat ta'lim yoʻnalishi boʻyicha oliy ma'lumotli bakalavrlar tayyorlashning tayyorgarlik darajasi va zaruriy bilimlar mazmuniga qoʻyiladigan talablar yangilangan malaka talablari va oʻquv rejasiga TA ORIZ

M.Ulug'bek nomidagi O'zMUda ishlab chiqilgan 60530100 — Kimyo ta'lim yo'nalishining malaka talabi O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida" Qonuni, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 5 iyundagi "Oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini oshirish va ularning mamlakatda amalga oshirilayotgan keng qamrovli islohotlarda faol ishtirokini ta'minlash bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-3775-sonli, O'zR OTFIVning 2023 yil 9 iyundagi "Oliy ta'limning me'yoriy-uslubiy hujjatlarini ishlab chiqish jarayonini takomillashtirish to'g'risida"gi 259-sonli hamda O'zR OTFIVning 2024 yil 20 maydagi "O'z DSt 3557:2021 "Oliy ta'limning davlat ta'lim standarti, Oliy ta'lim yo'nalishlari va mutaxassisliklari klassifikatori", O'zbekiston Respublikasining Davlat standartiga o'zgartirish va qo'shimchalar kiritish to'g'risida"gi 168-sonli buyruqlari, oliy ta'lim sohasini tartibga soluvchi boshqa normativ huquqiy hujjatlarga hamda xorij tajribalariga muvofiqdir.

60530100 - Kimyo ta'lim yo'nalishi bo'yicha tuzilgan malaka talabi va o'quv rejasida ta'lim fanlarining tuzilmasi, mazmuni, o'quv yuklamasi hajmi, ta'lim oluvchilar va bitiruvchilarning malaka darajasi va tayyorgarlik sifatiga qo'yiladigan talablar to'g'ri ko'rsatilgan. Ta'lim yo'nalishida o'qitiladigan barcha blok fanlari to'g'ri tanlangan. Ta'lim oluvchilarda horij tajribasiga asoslanib, bilim, mustaqil fikrlash, yuksak kasb malakasi shakllanishini ta'minlashga alohida e'tibor qaratilgan.

Malaka talabi va o'quv rejasida fan oldida turgan dolzarb muammolarni o'rganish va ularni ijobiy echimini izlab topishda ilg'or horijiy OTMlarining zamonaviy uslub va texnologiyalariga, o'quv mashg'ulotlarining shakllariga va mustaqil bilim olishga keng o'rin berilishi diqqatga sazovordir. Malaka talabi va o'quv reja xalqaro standartlarga mos holda tuzilgan.

Malaka talabi va o'quv rejasini ishlab chiqishda kadrlar iste'molchilarining talab va takliflari inobatga olingan.

Xulosa qilib aytganda, 60530100 — Kimyo ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar tayyorlash uchun tuzilgan malaka talabi va o'quv rejasi horij tajribasi asosida uyg'unlashtirilgan, jahon andozalariga mos etuk mutaxassislar tayyorlashga oid masalalarni o'z ichiga olgan xolda sifatli tuzilgan bo'lib, o'quv jarayonining me'yoriy hujjatlarini tayyorlash uchun asos bo'lib hizmat qiladi, shularni xisobga olib, uni tasdiqlashni taklif qilaman.

Guliston Davlat universitetivis Kimyo kafedrasi professori, DSc, professor

MJ =

IMZONI TASBIQYAVAKAN XODIMLAR Mirzo Ulugʻbek nomidagi Oʻzbekiston Milliy universitetida ishlab chiqilgan 60530100 — Kimyo bakalavriat ta'lim yoʻnalishi boʻyicha oliy ma'lumotli bakalavrlar tayyorlashning tayyorgarlik darajasi va zaruriy bilimlar mazmuniga qoʻyiladigan talablar yangilangan malaka talablari va oʻquv rejasiga

TAQRIZ

"Ta'lim to'g'risida" gi O'zbekiston Respublikasi Qonunini ijro etish, Kadrlar tayyorlash milliy dasturiga muvofiq ta'lim mazmunini tubdan isloh qilish, tayyorlanayotgan kadrlar sifatining respublikada amalga oshirilayotgan chuqur iqtisodiy va ijtimoiy islohotlar talablariga, shuningdek ta'lim, fan, texnika va texnologiyalar rivojlanishining ilg'or jahon darajasiga muvofiqligini ta'minlash bevosita malaka talablarining mazmuniga bog'liq.

60530100 – Kimyo bakalavriat ta'lim yo'nalishining malaka talabi va o'quv rejasi O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida" Qonuni, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 5 iyundagi "Oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini oshirish va ularning mamlakatda amalga oshirilayotgan keng qamrovli islohotlarda faol ishtirokini ta'minlash bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-3775-sonli, O'zR OTFIVning 2023 yil 9 iyundagi "Oliy ta'limning me'yoriy-uslubiy hujjatlarini ishlab chiqish jarayonini takomillashtirish to'g'risida"gi 259-sonli hamda O'zR OTFIVning 2024 yil 20 maydagi "O'z DSt 3557:2021 "Oliy ta'limning davlat ta'lim standarti. Oliy ta'lim yo'nalishlari va mutaxassisliklari klassifikatori" O'zbekiston Respublikasining Davlat standartiga o'zgartirish va qo'shimchalar kiritish to'g'risida"gi 168-sonli buyruqlari, oliy ta'lim sohasini tartibga soluvchi boshqa normativ huquqiy hujjatlarga muvofiq ishlab chiqilgan.

60530100 – Kimyo ta'lim yo'nalishi bo'yicha tuzilgan malaka talabi va o'quv rejasi horij tajribasi asosida uyg'unlashtirilgan, ta'lim oluvchilarda chuqur bilim, mustaqil fikrlash, yuksak kasb-kor malakasi shakllanishini ta'minlashga alohida e'tibor qaratilgan, bakalavrlarning fanlarni o'zlashtirish jarayonida tajriba, ko'nikmalar xamda tasavvurga ega bo'lish, qo'yilgan talablarni bilishi va ulardan samarali foydalana olish kabilar to'g'ri ko'rsatilgan. Malaka talablari va o'quv rejasida fan oldida turgan dolzarb muammolarni o'rganish va ularni ijobiy yechimini izlab topishda zamonaviy uslub va texnologiyalarga, mustaqil bilim olish hamda olingan ma'lumotlarni tahlil kilishga keng o'rin berilgan.

Malaka talabidagi fanlar tarkibi, ularning o'zaro nisbatlari bitiruvchilarning tanlagan mutaxassisligi bo'yicha olgan nazariy bilimlarini amaliyotda qo'llay olish ko'nikmasini kuchaytirish nuqtai nazaridan qayta ko'rib chiqilgan.

Malaka talabi va o'quv rejasini ishlab chiqishda turdosh oliy ta'lim muassasalarining talab va takliflari inobatga olingan.

Xulosa qilib aytganda, 60530100 — Kimyo ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar tayyorlash uchun tuzilgan yangilangan malaka talabi va o'quv rejasi oliy ta'lim o'quv jarayonini jahon andozalari darajasiga etkazishga yo'naltirilgan bo'lib, har tomonlama yetuk mutaxassislar tayyorlashga oid masalalarni o'z ichiga olgan va sifatli tuzilgan, O'zbekiston Respublikasi davlat standartlash tizimi qoidalari talablarini qoniqtiradi xamda uni tasdiqlashni taklif qilaman.

Chirchiq davlat pedagogika universiteti "Kimyo" kafedra mudiri, k.f.n., dotsêne

f.n., dotsênt